

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/nauka/konferencje-naukowe/34076,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Wybory-i-referenda-w-PRL-w-latach-19461989-Szcz.html>
18.04.2024, 22:18

Ogólnopolska konferencja naukowa „Wybory i referenda w PRL w latach 1946-1989” - Szczecin, 24-25 maja 2012

**OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA**

WYBORY

I REFERENDA W PRL
W LATACH 1946-1989

24-25 MAJA 2012 R.

Początek konferencji:
24 maja 2012 r. (czwartek),
godzina 9:00

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej
Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie
ul. Piotra Skargi 14, Szczecin

[więcej zdjęć](#)

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA

„WYBORY I REFERENDA W PRL W LATACH 1946-1989”

Szczecin, 24-25 maja 2012 r.

Wybory, plebiscyt, głosowanie czy farsa? Wyniki sfałszowanego referendum z czerwca 1946 r. przesądziły zmianę przedwojennego układu dwuizbowego parlamentu (sejm i senat) na jednoizbowy sejm. Pierwsze wybory, ze stycznia 1947 r., do Sejmu Ustawodawczego, były jeszcze starciem Polskiej Partii Robotniczej, Polskiej Partii Socjalistycznej i Stronnictwa Ludowego z opozycją utożsamianą powszechnie z Polskim Stronnictwem Ludowym. Kolejne wybory (z 1952 r.) oraz Konstytucja PRL potwierdzały hegemonię Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Po dojściu do władzy Władysława Gomułki w październiku 1956 r., wybory przybrały formę plebiscytu popularności władz. Zmianom uległa ordynacja wyborcza. Wybory ze stycznia 1957 r. potwierdziły, że społeczeństwo zaakceptowało taką formę legitymizacji władzy, choć równocześnie, o czym świadczyły liczne komentarze w czasie wyborów, nie aprobowano w całości sposobu ich przeprowadzania (czyli głosowania bez skreśleń, rezygnacji z tajności). Protestowano, choć do wyborów z marca 1980 r. głównie w sposób indywidualny, rozproszony, jednostkowy, który nie stanowił dla władzy zagrożenia. Protesty były jedynie sygnałem, że nie wszyscy są zadowoleni z rządów partii komunistycznej. Można zaryzykować stwierdzenie, że wnikliwie obserwowano wszelkie przejawy niesubordynacji, oceniając jej stopień oraz siłę, tylko nie wyciągano wniosków na przyszłość lub fałszywie je interpretowano. W latach 1961–1980 wybory do Sejmu PRL odbywały się równocześnie z wyborami do rad narodowych.

PROGRAM

24 maja 2012 r. - pierwszy dzień obrad

9:00 - otwarcie konferencji i towarzyszącej wystawy: dr Marcin Stefaniak (dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie)

9:00-10:00 - wystąpienia inauguracyjne

- prof. dr hab. Jerzy Eisler (Oddział IPN w Warszawie), *Wybory w PRL: wprowadzenie do tematu konferencji*
- prof. dr hab. Wojciech Sokół (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), *Systemy wyborcze w Polsce Ludowej - uwarunkowania, mechanizmy i konsekwencje polityczne*
- dr Sebastian Ligarski (Oddział IPN w Szczecinie), *O fałszerstwach wyborczych słów kilka*

10:00-10:15 - przerwa kawowa

10:15-11:35 - sesja I: Wybory i referenda w PRL - aspekty prawne

- Paweł Rażny (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Wybory jako narzędzie legitymizacji władzy ludowej. Prawna i faktyczna realizacja idei przedstawicielstwa w latach 1946-1989*

- Jacek Wojciechowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum w ujęciu Kodeksu karnego z 19 kwietnia 1969 r. Analiza i ocena obowiązujących regulacji prawnych*
- Paweł Fiktus (Uniwersytet Wrocławski), *Prawne aspekty referendum z 29 listopada 1987 roku*
- Tomasz Kowalczyk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Znaczenie podstawowych zasad prawa wyborczego w Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej a III Rzeczpospolitej Polskiej*

11:35-11:50 - przerwa kawowa

11:50-13:10 - sesja II: Referendum i wybory w 1946, 1947 i 1952 roku

- dr Jacek Romanek (Oddział IPN w Lublinie), *Niszczenie niezależności politycznej Polskiego Stronnictwa Ludowego w województwie lubelskim przez komunistów w okresie referendum 1946 i wyborów 1947 roku*
- Piotr Orzechowski (Oddział IPN w Poznaniu), *Fałszerstwa wyborcze z 1946 i 1947 r. na przykładzie województwa poznańskiego*
- Marcin Łukasz Makowski (Uniwersytet Jagielloński / Instytut Historii PAN), *Prasa społeczno-kulturalna wobec referendum 1946 i wyborów 1947 roku*
- Aleksandra Wierzchowska (Uniwersytet Warszawski), *Przygotowania do referendum i wyborów do Sejmu Ustawodawczego w dokumentach Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Próba legitymizacji władzy*

11:50-13:10 - sesja III: Propaganda wyborcza

- Anna Nowakowska-Wierzchoś (Instytut Historii PAN), *Referendum w 1946 i wybory do Sejmu Ustawodawczego w 1947 roku w propagandzie polskich „organizacji demokratycznych” we Francji na przykładzie Związku Kobiet Polskich im. Marii Konopnickiej*
- Jolanta Ślęzak (Uniwersytet Rzeszowski), *Wybory do Sejmu Ustawodawczego w 1947 oraz do sejmu I kadencji w 1952 roku w świetle karykatur opublikowanych na łamach czasopisma satyrycznego „Szpilki”*
- dr Jacek Wojstław (Uniwersytet Gdański), *Strategie propagandowe w latach apogeum stalinizmu na przykładzie wyborów do sejmu 26 października 1952 roku: język tekstu i obrazu*

13:10-13:25 - przerwa kawowa

13:25-14:25 - sesja IV: Referendum i wybory w 1946, 1947 i 1952 roku

- Leszek Gorycki (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), *ORMO w referendum 1946 i wyborach 1947 roku*
- Michał Palczyński (Uniwersytet Wrocławski), *Związek Walki Młodych w referendum czerwcowym i wyborach do Sejmu Ustawodawczego (1946-1947)*
- prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), *„Identyfikacja wroga” w wyborach do Sejmu PRL z 26 października 1952 r. – metodologia pracy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego*

13:25-14:45 - sesja V: Propaganda wyborcza

- dr hab. Mariusz Mazur (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), *Strategie perswazyjne w wyborach do Sejmu w latach 1947, 1952, 1957. Model porównawczy*
- dr Paweł Skorut (Oddział IPN w Krakowie), *Pomiędzy propagandą a rzeczywistością. Front Jedności Narodu jako stały element folkloru wyborczego w PRL w latach 1956-1983*
- Michał Siedziako (Oddział IPN w Szczecinie), *Propaganda w kampaniach wyborczych do Sejmu PRL w okresie rządów Edwarda Gierka (na przykładzie okręgu szczecińskiego)*
- dr Joanna Król (Uniwersytet Szczeciński), *Kampanie wyborcze w PRL w świetle propagandy szkolnej*

14:45-15:15 - dyskusja

15:15-16:15 - przerwa

16:15-17:15 - sesja VI: Wybory w okresie rządów Władysława Gomułki

- dr Joanna Olejniczak (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy), *Wybory do Sejmu i rad narodowych w okresie rządów Władysława Gomułki*
- Marcin Żukowski (Oddział IPN w Gdańsku), *Wybory do Sejmu PRL w województwie gdańskim w 1957 roku. Przebieg, kandydaci i przygotowania w Komitecie Wojewódzkim PZPR*
- dr Marcin Markiewicz (Oddział IPN w Białymstoku), *Chłopi wobec wyborów do gromadzkich rad narodowych w latach 1954-1969 na przykładzie województwa białostockiego*

17:15-17:25 - przerwa kawowa

17:25-18:25 - sesja VII: Zagranica i emigracja wobec wyborów w Polsce

- prof. dr hab. Romuald Turkowski (Uniwersytet Warszawski), *Referendum i wybory w Polsce pojałtańskiej z perspektywy Polskiego Londynu (1945–1947)*
- prof. dr hab. Jakub Tyszkiewicz (Uniwersytet Wrocławski), *Stany Zjednoczone wobec wyborów w Polsce 1947–1957–1989*
- dr Patryk Pleskot (Oddział IPN w Warszawie), *„Nie wyrzucać socjalizmu za okno”. Francja wobec wyborów czerwcowych 1989 roku*

18:25-19:00 - dyskusja

25 maja 2012 r. - drugi dzień obrad

9:00-10:20 - sesja I: Wybory w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych

- dr Krzysztof Sychowicz (Oddział IPN w Białymstoku), *Spółeczeństwo województw białostockiego i łomżyńskiego wobec kampanii przedwyborczej i wyborów do Sejmu oraz rad narodowych w 1976 roku*
- Zbigniew Bereszyński (Opole), *Postawy polityczne mieszkańców Śląska Opolskiego a wybory do organów władzy PRL w latach 1972–1989 i referendum społeczne w 1987 r.*
- dr Paweł Szulc (Oddział IPN w Szczecinie), *Głosowanie na podłuchu. Wybory do rad narodowych w 1984 r.*
- dr Mariusz Patelski (Uniwersytet Opolski), *Wybory 1985 r. na przykładzie województwa opolskiego*

10:20-10:35 - przerwa kawowa

10:35-11:55 - sesja II: Wybory w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych

- Tomasz Ceglarz (Uniwersytet Adama Mickiewicza / Oddział IPN w Poznaniu), *Znaczenie polityczne i społeczne ostatnich wyborów do Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinku z dnia 19 czerwca 1988 roku*
- Sebastian Rosenbaum (Oddział IPN w Katowicach), *Lokalne struktury PZPR województwa katowickiego wobec wyborów czerwcowych 1989 roku*
- prof. dr hab. Mirosław Golon (Oddział IPN w Gdańsku), *Wybory w 1989 r. na Pomorzu Nadwiślańskim*
- dr hab. Bartosz Korzeniewski (Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Odniesienia do przeszłości w kampanii wyborczej do wyborów z 4 czerwca 1989 w kontekście polityki historycznej władz PRL-u*

11:55-12:10 - przerwa kawowa

12:10-13:50 - sesja III: Kościół i mniejszości narodowe

- ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński, *Prymas Wyszyński a wybory w PRL*
- Milena Przybysz (Oddział IPN w Łodzi), *Wybory i referenda w PRL - stanowisko i głos Kościoła katolickiego na przykładzie regionu łódzkiego*
- dr hab. Bożena Szaynok (Uniwersytet Wrocławski), *Żydzi wobec referendum 1946 r. i wyborów do sejmu 1947 r.*
- prof. dr hab. Grzegorz Strauchold (Uniwersytet Wrocławski), *„Temperowanie” niepokornych. Komuniści wobec postaw wyborczych tzw. autochtonów polskich w obliczu referendum ludowego (1946) i wyborów (1947)*
- dr hab. Jarosław Syrnyk (Oddział IPN we Wrocławiu), *Włodzimierz Mokry - pierwszy ukraiński poseł w powojennej Polsce*

13:50-14:20 - dyskusja

14:20-15:30 - przerwa

15:30-16:50 - sesja V: Opozycja i opór wobec wyborów

- dr hab. Tomasz Sikorski (Uniwersytet Szczeciński), *Próby konsolidacji środowiska byłych działaczy Stronnictwa Pracy przed wyborami 1957 roku*
- dr Radosław Ptaszyński (Uniwersytet Szczeciński), *Powstanie Koła Poselskiego „Znak” w projekcie „neopozytywizmu” Stanisława Stommy*
- Tomasz Danilecki (Oddział IPN w Białymstoku), *Formy oporu społecznego związanego z wyborami powszechnymi w okresie „małej stabilizacji” na przykładzie Polski północno-wschodniej*
- Piotr Książniakiewicz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Wystąpienia antykomunistyczne w czasie wyborów do Sejmu PRL oraz rad narodowych w Solcu Kujawskim w latach 1952-1961*

16:50-17:00 - przerwa kawowa

17:00 - 18:20 - Sesja VI: Opozycja i opór wobec wyborów

- dr Grzegorz Waligóra (Oddział IPN we Wrocławiu), *Opozycja w PRL wobec wyborów w latach 1978-1988*
- Kamil Dworaczek (Biuro Edukacji Publicznej IPN / Uniwersytet Wrocławski), *Opozycja wobec wyborów do Sejmu PRL w 1980 roku*
- prof. dr hab. Krzysztof Brzechczyn (Oddział IPN w Poznaniu / Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Wybory do Sejmu i rad narodowych w programie i myśli politycznej*

NSZZ „Solidarność” 1980–1981

- prof. dr hab. Wojciech Polak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *Rysunki satyryczne jako narzędzie propagandy antywyborczej w latach osiemdziesiątych*
- ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB, *Akcje bojkotu wyborów w latach osiemdziesiątych przeprowadzane przez niezależne środowiska młodzieżowe w Trójmieście*

18:40-19:00 - dyskusja, podsumowanie i zamknięcie obrad konferencji

Miejsce:

Siedziba OBEP IPN

ul. P. Skargi 14

71-422 Szczecin

Komitety organizacyjny:

dr Sebastian Ligarski, tel. 91 312 94 07, e-mail: sebastian.ligarski@ipn.gov.pl

Michał Siedziako, tel. 91 312 94 26, e-mail : michal.siedziako@ipn.gov.pl